

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Asia: Suomen tietokirjailijat ry:n lausunto Celia-korvausten oikeudenmukaistamista koskevista aloitteista (TPA 68/2025 vp, LA 2/2025 vp, TPA 72/2024 vp)

Suomen tietokirjailijat ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta. Yhdistyksemme on Suomen suurin kirjailijajärjestö, joka edustaa yli 3 300 tieto- ja oppikirjailijaa. Yhdistys edistää suomalaista tieto- ja oppikirjallisuutta, valvoo tieto- ja oppikirjailijoiden tekijänoikeudellisia ja taloudellisia etuja, tukee tietoteosten kirjoittajia sekä edistää jäsentensä ammattitaitoa ja -etiikkaa.

Suomen tietokirjailijat ry kannattaa aloitteiden TPA 68/2025 vp, LA 2/2025 vp ja TPA 72/2024 vp esitystä saattaa tekijöiden korvausoikeus ajan tasalle. Tekijöiden korvausoikeus (TekijäL 17 b §) on ajantasaistettava lakialoitteessa LA 2/2025 vp esitetyllä tavalla ottamalla kaikki Celiasta tehdyt e-äänikirja- ja e-kirjalainat korvauksen piiriin. Muutoksen seurauksena kaikki Celiasta tehdyt e-kirja- ja e-äänikirjalainat olisivat korvausoikeuden piirissä riippumatta siitä, käytetäänkö teosta suoratoistona, sovelluksessa vai lataamalla.

Suomen tietokirjailijat ry haluaa kiinnittää huomiota siihen, että lainauskorvaus muodostaa merkittävän osan monen tietokirjailijan toimeentulosta. Suomen tietokirjailijoiden vuonna 2023 teettämän tulotutkimuksen mukaan Sanaston lainauskorvaus muodosti keskimäärin 11 % tietokirjallisuudesta saatavista tulonlähteistä. Tekijänoikeussäätelyn on tekijöiden toimeentulon ja oikeudenmukaisuuden kannalta päivitettävä mahdollisimman pian.

Kuten aloitteissa TPA 68/2025 vp ja LA 2/2025 vp todetaan, valtaosa kirjallisuuden käytöstä Celiassa jää tällä hetkellä korvaamatta, sillä käyttötapojen muuttuessa korvausjärjestelmä on vanhentunut. Kun vuonna 2014 korvauksen piirissä oli 92 % Celian lainoista, vuonna 2020 vastaava luku oli enää 36 % ja vuonna 2026 arviolta vain n. 6 %. Tilanne on epäoikeudenmukainen kirjailijoille ja kääntäjille, sillä tekijät eivät voi kieltää uusien saavutettavien kappaleiden valmistamista, välittämistä tai levittämistä. Korvausoikeus täytyy rakentaa teknologianeutraaliksi ja vastaamaan kirjallisuuden tosiasiallista käyttöä.

Yhdymme tarkempien yksityiskohtien ja perustelujen osalta Sanasto ry:n lausuntoon asiasta.

Helsingissä 8.9.2026

Mikko Niemelä

Juristi

Suomen tietokirjailijat ry